

Virus Zika y Gravidez

Keli é un avizu ispisial pa mudjeris ki sta grávida ô ki sta djobi gravidez na kes prósimus tenpus li y ki sta kre bai vizita lugaris undi ki virus Zika odjadu.

Virus Zika é un germi ki ta transmitidu pa algen atravez di pikada di muskitu. Surtus di virus Zika kontisi na Afrika y Amerika di Sul, Amerika Sentral, ilhas di Pasifiku y Karaíbas. Lugaris ispisifiku undi ki kazu di Zika foi vistu ta inklui Brazil, Barbados, Kabu Verdi, Kolombia, El Salvador, Guadeloupe, Haiti, Honduras y Portu Riku. Provavelmenti kes surtus di virus ta ben spadja pa kes ôtus país. Di mumentu virus Zika ka atxadu na Merka. Nu entantu, dja kumunikadu kazu di Zika na viajantis ki volta di kes país undi tinha infeson. Pa bu ten un lista kompletu y atualizadu sobri undi ki virus Zika dja atxadu visita: <http://www.cdc.gov/zika/geo/index.html> ô pergunta bu médiku.

Kenha ki ten risku di infeson?

Kualker algen ki ta mora ô ki sa viaja pa un aria ki ten virus Zika podi ben fika infetadu ku virus. Pa maioria di algen, Zika ka ta kauza nada seriu. Maior rason pa sta priokupadu ku virus Zika é ki ten kazu di mikrocefalia (kabesa y tamanho di séribru pikinoti) y difikuldadi na partu di kes bebe ki ses mai tinha virus Zika duranti gravidez. Mas studus sta ben fazedu pa dexa-nu sabi di kes riskus di virus Zika duranti gravidez. Maz por enkuantu, otoridadis di saúdi di Merka ta rikumenda ki:

- Mudjer grávida na kualker trimestre debi konsidera adia viaja pa lugaris undi ki dja atxadu virus Zika.
- Mudjer grávida ki disidi bai pa un di kes lugar la, debi fala ku se prufisional di saúde. Tanbé, es debi toma kuidadu pa ivita pikada di muskitu duranti viaji.
- Mudjer ki sta plania fika grávida debi fala ku se prufisional di saúdi antis di viaja pa kes lugar la y e debi ivita pikada di muskitu duranti viaji.

Modi ki virus Zika ta spadja?

Virus Zika normalmenti ta transmiti pa algen atravez di pikada di muskitu di tipu Aedes ki sta infetadu. Muskitu ta fika infetadu horas ki e mordi algen ki dja sta infetadu pa virus. Dipôs di kela, muskitu ta podi transmiti virus pa ôtu algen atravez di ses pikada. Kes muskitu la normalmenti es ta poi ses ovu na agu y pertu di agu paradu, na kuzas moda baldis, basias, pratus di animal, potis y vazus di planta. Es ta mordi di dia.

Na kazu raru, virus Zika podi ser transmitidu di mai pa fidju duranti gravidez ô na hora di partu. Un mai dja infetadu ku virus pertu di tenpu di partu podi transmiti virus pa se fidju ki kaba di nasi, ma kela é raru. Di mumentu ka ten ninhun kazu di infeson di bebe atravez di aleitamentu maternu. Na tioria, virus Zika podi ser transmitidu atravez di transfuzon di sangi. Nu entantu, ti gosi, ka ten ninhun kazu di kela ki sabedu del. Dja tinha rilatus di ki pusivelmenti virus ta transmiti atravez di kontaktu seksual.

Kal ki é kes sintomas di virus Zika?

Serka di 1 en kada 5 algen infetadu ku Zika podi ben mostra sintomas. Sintoma mas kumun é feбри, mantxa na peli, dor na junta y odju burmedju. Duensa é normalmenti lebi, ku sintomas ki ta dura duranti alguns dias a un simana. Duensa gravi ki ta mesti internamentu é ka kumun.

Modi ki virus Zika ta diagnostikadu?

Si bu disenvolvi kes sintomas ki dja fladu y bu viaji risentimenti pa kes lugar ku surtu di Zika, vizita bu sirvisu di saúdi. Bu sirvisu di saúdi podi pidi un análizi di sangi pa djobi si e Zika.

Modi ki virus Zika ta tratadu?

Di mumentu ka ten un tratamentu ispisifiku pa virus Zika. Kuidadu adikuadu podi djuda alivia sintomas, kela ta inklui diskansa txeu, bebi txeu likidu pa privini dezidratason, y midikamentus pa baxa febre y dor, inkluidu acetaminofeno ô paracetamol. Aspirina, naproxen, ibuprofen y ôtus ramede anti-inflamatóriu ki ka ten steróidís (NSAIDs) debi ser evitadu ti ki bu sabi ma bu ka teni *dengue* pa diminui risku di sangramentu.

Modi ki bu podi privini virus Zika?

Ka ten vasina pa privini virus Zika. Viajantis podi ivita infeson si es privini di pikadas di muskitu:

Ivita Pikada di Muskitu:

Horas ki bu sta na rua, undi ten muskitu:

Uza ripilenti di muskitu. Ripilenti aprovalu pa EPA ta inklui kes ki ten DEET, ólio di eukalíptu limon, Picaridin ô IR3535. Le instruson na rótulu di produktu pa bu sabi sobri prikausons ki bu debi toma y duranti kantu tenpu ki ripilenti ten ifeitu.

Si bu uza un produktu ki ten DEET, ka bu uza konsentrason ki ten mas ki 30% DEET. Aplika DEET na peli (ka na odju ô boka) y na ropa, ma ka bu uza na kortis abertu ô frida. Ka bu poi baxu ropa.

Ka bu dexa kriansa aplika ripilenti es so. Poi ripilenti na bu mon bu frega-l na kriansa. Ka bu poi ripilenti na odju, boka ô mon di kriansa y uza ku kuidadu bera di oredja. Ka bu poi DEET na bebes (redis kontra muskitu podi ser uzadu na karinhos di bebe) ô ólio di eukalíptu limon na kriansas minor di 3 anu.

Hora ki tenpu ta permiti, uza ropa prutetor moda kamisa manga kumpridu, kalsa kunpridu y meiaz.

Uza ar kondisionadu ô prutetor di janela/porta pa manti muskitu fora. Si for nisisáriu, durmi baxu un redi kontra muskitu.

Ivita Kriason di Muskitu:

Muskitu mesti agu pa kria. Muskitu nobu (larvas) ta vivi na agu antis bi bira adultu ki podi bua. Kuzas ki podi djunta agu debi ser isvaziadu pelu menus un bez pa simana pa ivita kria muskitu.

Risipientis: Vira ô tapa vazus di planta ki ka sa uzadu, baldis, baldis di lixu, karinhos di mon.

Troka agu na bebedorus pelu menus un bes pa simana.

Kalhas: Tra fodjas y ôtus lixu ki podi sta ta intupi kalhas y premdi agu.

Pisina: Kubri pisina ki bu ka sa uza y vira kes pisina di mininu ki bu ka sa uza kabesa baxu. Djobi dretu pa ka dexa kubertura di pisina ku agu ô fodjas na el. Manti pisinas grandi tratadu y agu ta sirkula.

Pineu bedju: Kubris ô pôs na lixu. Es é lugar favoritu pa kria muskitu.

Muskitu nobu (larva) na agu.

Boston Public Health Commission | Infectious Disease Bureau

1010 Massachusetts Avenue | Boston, MA 02118 | www.bphc.org | 617-534-5611

Zika Virus and Pregnancy | Cape Verde Creole | January 2016